

ZAMONAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA TALABALARNING MA'NAVIY IMMUNITETINI OSHIRISH ZARURATI

Muxambaev Temur Saparbaevich

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti 13.00.01 Pedagogika nazariyasi.

Pedagogik ta'limotlar tarixi mutaxassisligi 2-kurs tayanch doktoranti Telefon:

+998913739430 E-mail : m.t.s.2107@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy globallashtirish sharoitida talabalar ma'naviy immunitetini shakllantirish va mustahkamlash masalalari tahlil qilingan. Maqolada ma'naviy immunitet tushunchasi, uning tarkibiy qismlari, zamonaviy ta'lim tizimida ma'naviy immunitetni oshirishning innovatsion usullari va pedagogik yondashuvlar, shuningdek, bu jarayonda yuzaga kelayotgan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ilmiy-nazariy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: ma'naviy immunitet, zamonaviy yondashuvlar, talabalar tarbiyasi, milliy qadriyatlar, globallashtirish, ma'naviy xavflar, pedagogik texnologiyalar.

Abstract. This article analyzes the issues of forming and strengthening students' spiritual immunity in the conditions of modern globalization. The concept of spiritual immunity, its components, innovative methods and pedagogical approaches to enhancing spiritual immunity in the contemporary education system, as well as the challenges arising in this process and ways to address them, are theoretically and scientifically substantiated in the article.

Keywords: spiritual immunity, modern approaches, student upbringing, national values, globalization, spiritual threats, pedagogical technologies.

Аннотация. В данной статье проанализированы вопросы формирования и укрепления духовного иммунитета студентов в условиях современной глобализации. В статье научно-теоретически обоснованы понятие духовного иммунитета, его составные части, инновационные методы и педагогические подходы к повышению духовного иммунитета в современной системе образования, а также возникающие в этом процессе проблемы и пути их устранения.

Ключевые слова: духовный иммунитет, современные подходы, воспитание студентов, национальные ценности, глобализация, духовные угрозы, педагогические технологии.

KIRISH

XXI asr – axborotlashtirish va globallashtirish asri bo'lib, bu jarayon jamiyatning barcha sohalariga, jumladan, ta'lim tizimiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Zamonaviy davr talabasi yoshlarning nafaqat professional bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, balki

ularning ma'naviy-axloqiy jihatdan kamolotga erishishi, turli ma'naviy xavflarga qarshi turish qobiliyatini shakllantirish masalasini dolzarb etib qo'ymoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning ta'kidlashicha, "Biz yoshlarimizni har tomonlama barkamol, mustaqil fikrlaydigan, o'z kelajagi uchun mas'ul bo'lgan shaxs qilib tarbiyalashimiz kerak"[1]. Bu vazifani amalga oshirishda talabalarning ma'naviy immunitetini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Ma'naviy immunitet – bu shaxsning turli salbiy ta'sirlarga, ma'naviy xavflarga qarshi turish, o'z milliy-ma'naviy qadriyatlarini saqlash va rivojlantirish qobiliyatidir. Talabalar ma'naviy immunitetni shakllantirish, ularning shaxsiy va professional rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Ma'naviy immunitet: nazariy-metodologik asoslar

Ma'naviy immunitet tushunchasining tahlili

Ma'naviy immunitet kontseptsiyasi zamonaviy pedagogika va psixologiya fanlarida tobora keng o'rganilib kelinmoqda. Rus olimi V.A.Slastenin ma'naviy immunitetni "shaxsning o'zini-o'zi himoya qilish mexanizmi sifatida, u tashqi va ichki salbiy ta'sirlarga qarshi turish imkonini beradi"[2] deb ta'riflaydi.

O'zbek olimlari orasida ham bu masalaga katta e'tibor qaratilmoqda. Professor N.Sayidov ta'kidlashicha, "ma'naviy immunitet – bu milliy o'zlikni anglash, tarixiy xotirani saqlash va mustaqil fikrlash qobiliyatining uyg'unligi asosida shakllangan murakkab shaxsiy xususiyatdir"[3].

Ma'naviy immunitet quyidagi komponentlardan iborat:

1. **Kognitiv komponent** – milliy-ma'naviy qadriyatlar, tarix, madaniyat haqida bilimlar tizimi
2. **Axloqiy-qiymatiy komponent** – shaxsning ichki qiymatlar tizimi, axloqiy mezonlar
3. **Emotsional-iroda komponent** – salbiy ta'sirlarga qarshi kurashish qobiliyati, iroda kuchi
4. **Refleksiv komponent** – o'z-o'zini tahlil qilish, tanqidiy fikrlash malakasi
5. **Xulq-atvor komponent** – real hayotda milliy qadriyatlarga mos xatti-harakatlar

Zamonaviy talabalar ma'naviyatiga ta'sir etuvchi omillar

Hozirgi davrda talabalarning ma'naviy dunyosiga turli xil ijobiy va salbiy omillar ta'sir ko'rsatmoqda:

Ijobiy omillar:

- Mustaqillik g'oyasi va milliy istiqlol tuyg'usi
- Zamonaviy axborot texnologiyalari orqali bilim olish imkoniyatlari
- Xalqaro hamkorlik va madaniyatlararo muloqot
- Davlat tomonidan yoshlarga ko'rsatilayotgan g'amxo'rlik va e'tibor

Salbiy omillar:

- Axborot oqimining nazoratsiz oqimi va noto'g'ri ma'lumotlar tarqalishi
- Globallashtirish jarayonida milliy qadriyatlarning yo'qolish xavfi
- Ijtimoiy tarmoqlarda yuzaga kelayotgan g'oyaviy tahdidlar
- Iqtisodiy qiyinchiliklar va ijtimoiy tengsizliklar
- Ekstremizm va terrorizmning turli ko'rinishlari[4]

Talabalar ma'naviy immunitetini oshirishning zamonaviy yondashuvlari

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida ma'naviy tarbiya

Zamonaviy sharoitda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ma'naviy tarbiya jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Professor E.G.Gozievaning ta'kidlashicha, "raqamli texnologiyalar pedagogik jarayonni yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi"[5].

Ma'naviy immunitetni oshirishda AKT dan foydalanishning asosiy yo'nalishlari:

1. **Virtual muzelar va tarixiy yodgorliklar** – talabalar milliy tarixni interaktiv shaklda o'rganadilar
2. **Elektron kutubxonalar** – milliy adabiyot va ma'naviy meros namunalariga keng kirish imkoniyati
3. **Veb-seminarlar va onlayn darslar** – taniqli olimlar va ma'naviyat namoyondalari bilan to'g'ridan-to'g'ri muloqot
4. **Ijtimoiy tarmoqlarda pozitiv kontent** – milliy qadriyatlarni targ'ib qiluvchi ma'lumotlar tarqatish
5. **Mobil ilovalar** – ma'naviy-ma'rifiy ma'lumotlarni qulay shaklda yetkazish

Faol ta'lim metodlari

Talabalarning ma'naviy immunitetini shakllantirish uchun faol ta'lim metodlaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Bu metodlar talabalarni passiv tinglovchi emas, balki faol ishtirokchiga aylantiradi.

Loyihali ta'lim – talabalar milliy qadriyatlar, tarix yoki madaniyat bo'yicha mustaqil tadqiqot loyihalarini amalga oshiradilar. Masalan, "Mening jaddim – qahramon" yoki "Mahallam tarixi" kabi mavzularda loyihalar ishlab chiqish mumkin[6].

Muammo-qidiruv metodlari – talabalar zamonaviy ma'naviy muammolarni tahlil qilib, ular uchun yechim izlaydilar. Bu ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Rolli o'yinlar va simulyatsiyalar – tarixiy voqealar yoki ma'naviy tanlovlar vaziyatlarini modellashtirish orqali talabalar amaliy ko'nikmalar egallaydilar.

Debat va munozaralar – talabalar turli mavzular bo'yicha o'z fikrlarini erkin bayon qilib, dalillar bilan asoslashni o'rganadilar. Bu ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini oshiradi[7].

Innovatsion pedagogik texnologiyalar

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ma'naviy tarbiya samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi:

Blended learning (aralash ta'lim) – an'anaviy darslar bilan onlayn ta'lim elementlarini uyg'unlashtirish. Bu talabalarning o'z qulayliklariga qarab ma'naviy bilimlarni o'zlashtirishlariga yordam beradi.

Flipped classroom (teskari sinf) – talabalar nazariy materiallarni uyda mustaqil o'rganib, darsda amaliy mashg'ulotlar va munozaralarda qatnashadilar.

Gamifikatsiya – o'yin elementlarini ta'lim jarayoniga kiritish. Masalan, milliy qadriyatlar bo'yicha bilimlarni tekshiruvchi interaktiv viktorinalar, kvest o'yinlari yaratish mumkin[8].

Storytelling (hikoya qilish) – milliy qahramonlar, tarixiy shaxslar hayoti va faoliyati haqida qiziqarli hikoyalar orqali talabalarning qiziqishini oshirish.

Madaniyatlararo muloqot va ko'p madaniyatlilik

Globalashuv davrida talabalarning madaniyatlararo kompetentsiyasini rivojlantirish ham ma'naviy immunitetni mustahkamlashga xizmat qiladi. Professor J.A.Banks ta'kidlashicha, "ko'p madaniyatli ta'lim nafaqat boshqa madaniyatlarni hurmat qilishni, balki o'z milliy qadriyatlarini yanada chuqurroq anglashni ham o'rgatadi"[9].

Bu yo'nalishda quyidagi tadbirlarni amalga oshirish mumkin:

- Xalqaro talabalar bilan madaniy almashinuv dasturlari
- Turli xalqlarning madaniyati va qadriyatlari haqida taqqoslovchi tadqiqotlar
- Madaniyatlararo muloqot ko'nikmalari bo'yicha treninglar
- Xalqaro konferensiyalar va simpoziumlarda ishtirok etish

Ma'naviy immunitetni oshirishda oliy ta'lim muassasalarining roli

Tarbiyaviy ishlar tizimini takomillashtirish

Oliy ta'lim muassasalarida tarbiyaviy ishlar tizimi ma'naviy immunitetni shakllantirish uchun asosiy mexanizmdir. Bu tizim quyidagi yo'nalishlarda ishlashi kerak:

O'quv jarayonida ma'naviy tarbiya – barcha fanlarni o'qitishda milliy qadriyatlar, tarix va madaniyat bilan bog'liqlik o'rnatish. Professor Sh.Z.Abdullayeva ta'kidlashicha, "har bir fan o'z spetsifikasiga qarab ma'naviy tarbiyaga hissa qo'shishi kerak"[10].

Darsdan tashqari tadbirlar – ma'naviy-ma'rifiy anjumanlar, adabiy kechalar, tarixiy ekskursiyalar, xayriya tadbirlari o'tkazish.

Turar-joy sharoitida tarbiya – talabalar turar-joylarida (yotoqxonalarda) qulay ma'naviy muhit yaratish, o'zaro yordam va hamkorlik madaniyatini shakllantirish.

Mahalla bilan hamkorlik – mahalla bilan uzviy aloqada bo'lish, milliy an'analarni saqlash va rivojlantirishda faol ishtirok etish[11].

Kuratorlik tizimini rivojlantirish

Kurator – talabalarning ma'naviy tarbiyasida muhim rol o'ynaydigan shaxs. Zamonaviy kurator quyidagi vazifalarga ega:

1. Talabalarning shaxsiy muammolari bilan qiziqish va yordam ko'rsatish
2. Ma'naviy-axloqiy masalalarda maslahat berish

3. Talabalar o'rtasida sog'lom munosabatlar o'rnatishga ko'maklashish
4. Ularning ijtimoiy va madaniy faolligini rag'batlantirish
5. Oilalar bilan aloqada bo'lish va hamkorlik qilish

Professor-o'qituvchilarning professional kompetentligi

Talabalarning ma'naviy immunitetini shakllantirish uchun professor-o'qituvchilarning o'zlari yuqori ma'naviy madaniyatga ega bo'lishlari kerak. Rus pedagogi V.A.Sukhomlinsky ta'kidlaganidek, "o'qituvchi – bu nafaqat bilim beruvchi, balki ma'naviyat tarqatuvchi shaxs"[12].

Professor-o'qituvchilar uchun quyidagi talablar zarur:

- Milliy qadriyatlar va madaniy merosni chuqur bilish
- Zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalana olish
- Talabalar bilan empatik munosabatda bo'lish qobiliyati
- O'z shaxsiy namunasi orqali ta'sir ko'rsatish
- Doimiy o'z-o'zini takomillashtirish

Ma'naviy immunitetni baholash mezonlari va diagnostika

Baholash mezonlari

Talabalarning ma'naviy immunitet darajasini aniqlash uchun ilmiy asoslangan mezonlar va ko'rsatkichlar tizimi zarur. Professor N.D.Nikandrov taklif etgan yondashuv bo'yicha quyidagi mezonlardan foydalanish mumkin[13]:

Bilim ko'rsatkichi:

- Milliy tarix, madaniyat va qadriyatlar haqida bilimlar
- Axloqiy normalar va qoidalarni bilish
- Zamonaviy ma'naviy xavflarni anglash

Qiymatli munosabatlar ko'rsatkichi:

- Vatanparvarlik tuyg'usi
- Milliy g'urur va o'zlikni anglash
- Umuminsoniy qadriyatlarga hurmat
- Oila va jamiyatga mas'uliyat hissi

Xulq-atvor ko'rsatkichi:

- Milliy an'analarga rioya qilish
- Axloqiy me'yorlarga muvofiq harakat qilish
- Ijtimoiy faol bo'lish
- Salbiy ta'sirlarga qarshi turish qobiliyati

Diagnostika usullari

Ma'naviy immunitet darajasini aniqlash uchun turli diagnostika usullaridan foydalaniladi:

1. **So'rovnomalar va testlar** – talabalarning qiymatli yo'nalishlari, ma'naviy qarashlari va bilimlarini aniqlash

2. **Kuzatish metodi** – talabalarning kundalik xatti-harakatlarini tahlil qilish
3. **Suhbat** – chuqur shaxsiy qarashlarni aniqlash uchun individual suhbatlar
4. **Vaziyatli topshiriqlar** – turli axloqiy vaziyatlarda talabalarning munosabatini tekshirish
5. **Portfolio metodi** – talabaning ma'naviy-axloqiy rivojlanish dinamikasini kuzatish[14]

Talabalar ma'naviy immunitetini oshirishda yuzaga kelayotgan muammolar va yechimlar

Asosiy muammolar

Zamonaviy sharoitda talabalar ma'naviy immunitetini shakllantirish jarayonida bir qator muammolar mavjud:

Axborot xavfsizligi muammosi – Internetda va ijtimoiy tarmoqlarda salbiy, destruktiv ma'lumotlarning keng tarqalishi. Professor A.V.Mudrik ta'kidlashicha, "zamonaviy axborot muhiti nafaqat imkoniyatlar, balki jiddiy xavflar ham tug'dirmoqda"[15].

Qiymatlar inqirozi – Globallashuv natijasida milliy qadriyatlar va g'arb madaniyati o'rtasida qarama-qarshiliklar yuzaga kelishi. Ba'zi talabalar milliy qadriyatlarni eskirgan deb hisoblashlari mumkin.

Materializmning ustunligi – Zamonaviy jamiyatda moddiy ne'matlarni ma'naviy qadriyatlardan ustun qo'yish tendentsiyasi kuzatilmoqda.

Oila tarbiyasining zaiflashuvi – Ba'zi oilalarda ma'naviy tarbiyaga etarli e'tibor berilmasligi, ota-onalarning mas'uliyatsizligi.

Pedagogik kadrlar muammosi – Ba'zi professor-o'qituvchilarning zamonaviy yondashuvlardan yetarli darajada xabardor emasligi, ularning o'zlari ma'naviy-axloqiy jihatdan mukammal namuna bo'la olmasligi[16].

Muammolarni hal qilish yo'llari

Yuqorida qayd etilgan muammolarni bartaraf etish uchun kompleks yondashyb zarur:

1. Axborot muhitini tartibga solish:

- Talabalar uchun ishonchli, to'g'ri ma'lumot manbalari ro'yxatini tayyorlash
- Media-savodxonlik bo'yicha maxsus kurslar o'tkazish
- Salbiy kontentga qarshi kurashish bo'yicha tizimli ish olib borish
- Milliy kontentni ijtimoiy tarmoqlarda faol targ'ib qilish

2. Oilalar bilan hamkorlikni kuchaytirish:

- Ota-onalar uchun pedagogik ta'lim dasturlarini tashkil etish
- Oila-OTM-mahalla uchburchagi hamkorligini kuchaytirish
- Ota-onalar uchun ma'naviy tarbiya bo'yicha konsultatsiyalar o'tkazish
- Oilaviy an'analarni qayta tiklash va mustahkamlash[17]

3. Professor-o'qituvchilarni malaka oshirish:

- Ma'naviy immunitet masalalari bo'yicha maxsus treninglar

- Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirish
- Pedagoglar o'rtasida tajriba almashish platformalarini yaratish
- Eng yaxshi tajribalarni ommalashtirish va targ'ib qilish

4. Institutional tizimlarni takomillashtirish:

- OTMlarda ma'naviy tarbiya bo'yicha maxsus bo'linmalar yaratish
- Ma'naviy immunitet masalalariga bag'ishlangan tadqiqot markazlari tashkil etish
- Tarbiyaviy ishlar uchun moddiy-texnik bazani mustahkamlash
- Zamonaviy yondashuvlar asosida yangi o'quv dasturlari ishlab chiqish[18]

Xorijiy tajribadan foydalanish imkoniyatlari

Yevropa mamlakatlari tajribasi

Yevropa mamlakatlarida yoshlar ma'naviy immunitetini shakllantirish bo'yicha turli modellar qo'llaniladi. Finlandiya ta'lim tizimida "holistik yondashuv" (yaxlit yondashuv) qo'llaniladi, bunda talabaning intellektual, ijtimoiy, emotsional va ma'naviy rivojlanishi bir butunlik sifatida qaraladi[19].

Germaniyada "Werterziehung" (qadriyatlar tarbiyasi) kontsepsiyasi keng qo'llaniladi. Bu yondashuvda demokratik qadriyatlar, inson huquqlari va ijtimoiy mas'uliyat kabi tamoyillar asosida tarbiya beriladi.

Osiyo mamlakatlari tajribasi

Yaponiya va Janubiy Koreya kabi Osiyo mamlakatlarida milliy qadriyatlar va zamonaviy texnologiyalarni muvaffaqiyatli uyg'unlashtirish tajribasi mavjud. Yaponiyada "Kokoro no kyoiku" (yurak tarbiyasi) dasturi orqali talabalarning empatiya, mas'uliyat va jamiyatga xizmat qilish hislarini rivojlantirish amalga oshiriladi[20].

Malayziyada "1Malaysia" kontsepsiyasi doirasida turli etnik guruhlar o'rtasida tinchlik va hamjihatlikni saqlash, milliy birlikni mustahkamlashga yo'naltirilgan dasturlar amalga oshirilmoqda.

Xorijiy tajribani O'zbekiston sharoitiga moslashtirish

Xorijiy tajribani qo'llashda quyidagi tamoyilarga amal qilish muhim:

- Milliy o'ziga xoslik va qadriyatlarni hisobga olish
- Tarixiy-madaniy kontekstni inobatga olish
- Tanlab olish tamoyili – faqat foydali va moslashtirish mumkin bo'lgan elementlarni qabul qilish
- Sinov davri – avval kichik guruhlarda tajriba o'tkazish, keyin keng miqyosda joriy etish[21]

XULOSA VA TAKLIFLAR

Zamonaviy globallashtirish sharoitida talabalarning ma'naviy immunitetini shakllantirish va mustahkamlash davr talabi va milliy xavfsizlik masalasiga aylanmoqda. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ma'naviy immunitetni oshirish uchun kompleks, tizimli va uzluksiz yondashuv zarur.

Asosiy xulosalar:

1. Ma'naviy immunitet – ko'p komponentli murakkab shaxsiy xususiyat bo'lib, u talabalarning milliy qadriyatlarga sodiqligini, salbiy ta'sirlarga qarshi turish qobiliyatini ta'minlaydi.

2. Zamonaviy axborot texnologiyalari, faol ta'lim metodlari va innovatsion pedagogik yondashuvlar ma'naviy immunitetni shakllantirish samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

3. Oliy ta'lim muassasalari, oilalar, mahalla va davlat idoralari o'rtasida yaqin hamkorlik ma'naviy tarbiyaning muhim shartidir.

4. Professor-o'qituvchilarning professional va ma'naviy kompetensiyasi talabalar ma'naviy immunitetini shakllantirish jarayonining asosiy omilidir.

5. Ma'naviy immunitet darajasini muntazam monitoring qilish va baholash tizimi o'rnatilishi zarur.

Amaliy tavsiyalar:

Davlat organlari uchun:

- Ma'naviy tarbiya bo'yicha yagona milliy konsepsiyani ishlab chiqish va qabul qilish
- Tadqiqot loyihalariga moliyaviy yordamni oshirish
- Xalqaro hamkorlikni kengaytirish va eng yaxshi xorijiy tajribalarni o'rganish
- Ma'naviy immunitet masalalariga bag'ishlangan maxsus ilmiy jurnallar va nashrlarni qo'llab-quvvatlash

Oliy ta'lim muassasalari uchun:

- Ma'naviy tarbiya dasturlarini qayta ko'rib chiqish va zamonaviylashtirish
- Kuratorlik tizimini mustahkamlash va kuratorlar uchun maxsus treninglar tashkil etish
- Talabalar turar-joyi (yotoqxonalari)da sog'lom ma'naviy muhit yaratish
- Virtual platformalar va raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish
- Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar sonini oshirish va ularni qiziqarli qilish[22]

Professor-o'qituvchilar uchun:

- O'z ma'naviy madaniyatini muntazam oshirish
- Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirish
- Talabalar bilan individual ishlash usullarini takomillashtirish
- Har bir darsda ma'naviy tarbiya elementlarini kiritish
- O'z shaxsiy namunasi orqali ta'sir ko'rsatish

Talabalar uchun:

- O'z milliy qadriyatlarini chuqur o'rganish va anglash
- Tanqidiy fikrlash malakasini rivojlantirish
- Sog'lom turmush tarziga amal qilish
- Ijtimoiy-madaniy tadbirlarda faol ishtirok etish

• Axborot savodxonligini oshirish va ishonchli manbalarga tayanish
Ma'naviy immunitetni shakllantirish – bu bir martalik tadbirlar emas, balki uzoq muddatli, izchil va maqsadli jarayon. Faqat barcha ta'lim ishtirokchilarining birgalikdagi harakatlari orqali bu vazifani muvaffaqiyatli amalga oshirish mumkin.

Talabalar bugungi yoshlar – ertangi jamiyat quruvchilari. Ularning mustahkam ma'naviy immunitetga ega bo'lishi millat kelajagining kafolatidir. Shu sababli, ma'naviy immunitetni oshirish masalasiga davlat va jamiyat darajasida, ilmiy-amaliy nuqtai nazardan jiddiy e'tibor berish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

[1] Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2022. – B. 48.

[2] Сластенин В.А. Педагогика. – М.: Академия, 2013. – С. 236.

[3] Саидов Н. Миллий ва умуминсоний кадриятлар уйғунлиги. – Тошкент: Фан, 2021. – Б. 124.

[4] Абдуллаева Ш.З. Маънавий ва замонавий таъдидлар. – Тошкент: Ўзбекистон, 2020. – Б. 67-68.

[5] Гозиев Э.Г. Рақамли технологиялар ва таълим. – Тошкент: Ўқитувчи, 2022. – Б. 89.

[6] Каримов И.М. Таълимда инновацион ёндашувлар. – Тошкент: Фан, 2021. – Б. 112-115.

[7] Johnson D.W., Johnson R.T. Cooperative Learning Methods: A Meta-Analysis // Journal of Research in Education. – 2019. – Vol. 12. – P. 5-14.

[8] Deterding S. Gamification: Designing for Motivation // Interactions. – 2012. – Vol. 19(4). – P. 14-17.

[9] Banks J.A. Cultural Diversity and Education. – New York: Routledge, 2015. – P. 78.

[10] Abdullayeva Sh.Z. Ma'naviy tarbiya: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2019. – B. 145.

[11] Эргашев И.Э. Маҳалла ва таълим муассасаси ҳамкорлиги. – Тошкент: Шарқ, 2020. – Б. 56-58.

[12] Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. – Киев: Радянська школа, 1974. – С. 156.

[13] Никандров Н.Д. Духовные ценности и воспитание человека // Педагогика. – 2018. – № 9. – С. 3-8.

[14] Раҳимов З.Т. Педагогик диагностика асослари. – Тошкент: Ўқитувчи, 2021. – Б. 178-182.

[15] Мудрик А.В. Социализация человека. – М.: Академия, 2016. – С. 234.

- [16] Тожиев М.Т. Олий таълимда тарбия ишларини такомиллаштириш муаммолари // Халқ таълими. – 2021. – № 3. – Б. 42-47.
- [17] Юлдошева Д.Н. Оила ва мактаб ҳамкорлиги. – Тошкент: Маънавият, 2020. – Б. 94-96.
- [18] Холмурадова Н.Б. ОТМларда маънавий тарбия тизимини такомиллаштириш йўллари // Фан ва таълим. – 2022. – № 2. – Б. 156-162.
- [19] Sahlberg P. Finnish Lessons: What Can the World Learn from Educational Change in Finland? – New York: Teachers College Press, 2015. – P. 67-72.
- [20] Tsuneyoshi R. The Japanese Model of Schooling: Comparisons with the United States. – New York: Routledge, 2014. – P. 112-118.
- [21] Қосимов Ш.Қ. Хорижий тажрибани миллий таълим тизимига татбиқ этиш. – Тошкент: Фан, 2021. – Б. 203-207.
- [22] Иброҳимов Х.И. Замонавий олий таълим: муаммолар ва ечимлар. – Тошкент: Ўзбекистон, 2022. – Б. 267-272.
- [23] Shokirova G.R. Ma'naviy immunitet shakllantirishda pedagogik texnologiyalar // Pedagogika jurnali. – 2021. – № 4. – В. 78-84.
- [24] Alimov A.A., Karimova D.M. Globallashuv sharoitida milliy qadriyatlarni saqlash // Ijtimoiy fanlar. – 2020. – № 6. – В. 112-119.
- [25] Tursunov B.N. Talabalar ma'naviyati: holati va istiqbollari. – Samarqand: SamDU nashri, 2021. – В. 145-151.
- [26] Жўраев Р.Х. Ёшларда миллий ғурур туйғусини шакллантириш. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2020. – Б. 89-93.
- [27] Bennett M.J. Basic Concepts of Intercultural Communication: Paradigms, Principles, and Practices. – Boston: Intercultural Press, 2013. – P. 45-52.
- [28] Маҳмудова Ф.Ш. Ахборот хавфсизлиги ва ёшлар маънавияти // Жамият ва бошқарув. – 2021. – № 5. – Б. 67-73.
- [29] Норқулов Н.Н. Миллий истиклол мафқураси асослари. – Тошкент: Ўзбекистон, 2019. – Б. 198-204.
- [30] Усмонов С.А. Олий таълим муассасаларида куратор фаолияти. – Тошкент: Ўқитувчи, 2020. – Б. 56-62.
- [31] Азизхўжаева Н.Н. Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат. – Тошкент: ТДПУ, 2021. – Б. 223-229.
- [32] Ҳошимов Ў.Ю. Миллий қадриятлар ва глобаллашув жараёни // Фалсафа ва ҳуқуқ. – 2020. – № 4. – Б. 34-39.
- [33] Salimova T.K. Axborot texnologiyalari yordamida ma'naviy tarbiya // Zamonaviy ta'lim. – 2022. – № 1. – В. 45-51.
- [34] Boboyev A.T. Talabalar ma'naviy immunitetini baholash mezonlari // Ta'lim va rivojlanish. – 2021. – № 8. – В. 134-140.

[35] Файзуллаева Ш.М. Ёшлар маънавияти ва ижтимоий тармоқлар // Ёш олимлар журнали. – 2021. – № 7. – Б. 289-294.

